

Ladislav Svante Rieger (1916–1963)

Úvodní slovo

In: Eliška Pecinová (author): Ladislav Svante Rieger (1916–1963). (Czech). Praha: Matfyzpress, 2008. pp. 3–4.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/400758>

Terms of use:

© Pecinová, Eliška

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Úvodní slovo

Tato monografie je věnována významné osobnosti československé matematiky, Ladislavu Svante Riegrovi, který je považován za zakladatele matematické logiky a axiomatické teorie množin v našich zemích. Svým pojetím práce volně navazuje na monografie věnované Eduardu Weyrovi¹, Janu Vilému Pexiderovi², Františku Josefu Studničkov³, Karlu Rychlíkovi⁴ a Vladimíru Kořínkovi⁵, na doktorské dizertace o Miloši Kösslerovi⁶ a Bohumilu Bydžovském⁷ a na diplomové práce věnované Karlu Petrovi⁸ a Janu Sobotkovi⁹.

První kapitola nejprve čtenáře seznamuje s nejdůležitějšími členy rodiny, z níž L.S. Rieger pocházel, pokračuje přehledem základních biografických údajů a stručným zhodnocením Riegrovy vědecké činnosti. Poté jsou popsány jeho životní osudy, lidský profil, pedagogické i vědecké působení a matematický odkaz. Na konci jsou zařazeny dodatky různého charakteru, především úryvky z Riegrových textů, seznam korespondence s V. Kořínkem, přehled studia na univerzitě apod. Tato kapitola je sepsána zejména na základě archivních materiálů.

Následující čtyři kapitoly jsou věnovány jednotlivým oblastem Riegrova odborného zájmu. Kapitola *Teorie grup* podává přehled o raném období Riegrova matematického výzkumu. Kapitola *Teorie svazů a matematická logika*, která je nejobsáhlejší, poskytuje přehled o Riegrových algebraicko-logických pracích, které ho patrně nejvíce proslavily. Kapitola *Axiomatická teorie množin* obsahuje rozbor několika jeho značně obsáhlých a náročných děl. Kapitola *Ostatní*

¹Bečvář, J. a kol., *Eduard Weyr (1852–1903)*, edice Dějiny matematiky, sv. 2, Prometheus, Praha, 1995.

²Bečvář, J. (ed.), *Jan Vilém Pexider (1874–1914)*, edice Dějiny matematiky, sv. 5, Prometheus, Praha, 1997.

³Němcová, M., *František Josef Studnička (1836–1903)*, edice Dějiny matematiky, sv. 10, Prometheus, Praha, 1998.

⁴Hykšová, M., *Karel Rychlík (1885–1968)*, edice Dějiny matematiky, sv. 22, Prometheus, Praha, 2003.

⁵Kohoutová, Z. a Bečvář, J., *Vladimír Kořínek (1899–1981)*, edice Dějiny matematiky, sv. 27, Ústav soudobých dějin AV ČR, Praha, 2005.

⁶Pavlíková, P., *Život a dílo Miloše Kösslera*, dizertační práce, MFF UK, Praha, 2004.

⁷Francová, L., *Život a dílo Bohumila Bydžovského*, dizertační práce, MFF UK, Praha, 2001; Olejníčková, J., *Vědecké dílo Bohumila Bydžovského*, dizertační práce, MFF UK, Praha, 2005.

⁸Crkalová, Z., *Život a dílo Karla Petra*, diplomová práce, MFF UK, Praha, 1992.

⁹Boušková, H., *Jan Sobotka*, diplomová práce, MFF UK, Praha, 1995.

vědecké práce, která vrcholí pojednáním o Riegrově jedině, leč velmi významné monografii z algebraické logiky, uzavírá hlavní část předkládané knihy.

U každé Riegrovy práce, o níž je referováno, jsme se snažili o postihnutí návaznosti získaných výsledků na jeho předchůdce a o zařazení těchto výsledků do tehdejší světové matematiky. Je zmíněn ohlas Riegrových děl v odborné literatuře a navazující publikace, příp. výsledky. Každá kapitola je zakončena krátkým historickým přehledem o vývoji příslušné disciplíny s důrazem na souvislosti a dokreslení podmínek, které panovaly v československé matematice. V úvodu třetí a čtvrté kapitoly je podán přehled základních matematických pojmů potřebných pro porozumění dalšímu textu.

V šesté kapitole nazvané *Další práce* je pojednáno o Riegrových ostatních publikacích především filozofického a popularizačního charakteru, tato kapitola je zakončena přehledem matematické literatury v Československu v padesátých letech. Sedmá kapitola obsahuje závěrečné zhodnocení a v osmé kapitole je připojeno anglické resumé.

V závěru knihy jsou zařazeny faktografické přílohy: seznam Riegrových publikací a referátů v časopise *Mathematical Reviews* a přehled jeho pedagogické činnosti včetně přednášek pro širší veřejnost. Tento oddíl pro lepší přehlednost neobsahuje poznámky pod čarou, jejich seznam je uveden na konci oddílu. Obrazové přílohy čerpají především z materiálů rodinného archivu. Monografie je uzavřena seznamem použitých zkratk a jmenným rejstříkem. Seznam literatury je pro přehlednost zařazen za každou kapitolou.

Na závěr doplníme terminologickou poznámku. Termínem *spočetná množina* budeme v celé práci rozumět množinu s mohutností rovnou mohutnosti nějaké podmnožiny přirozených čísel. Někdy jsou takové množiny označovány jako *nejvýše spočetné*.

Při symbolizovaném zápisu matematických tvrzení budeme používat následující logické spojky: *et* (konjunkce), *vel* (disjunkce), \Rightarrow , resp. \Leftrightarrow (implikace, resp. ekvivalence) a *non* (negace).